

Oproep tot kandidaatstelling

Steunpunt Circulaire Economie
2022-2026

Inhoud

1. Inleiding.....	4
2. Omschrijving van het Steunpuntenprogramma.....	5
2.1 Beleidsrelevant perspectief.....	5
2.2 Wetenschappelijk perspectief.....	5
2.3 Doelstellingen van het Steunpuntenprogramma.....	6
2.3.1 Doelstellingen voor de Vlaamse overheid.....	6
2.3.2 Opdrachten en taken van een Steunpunt.....	6
2.3.3 Interactie tussen het Steunpunt en de Vlaamse overheid.....	7
2.3.4 Interactie tussen het Steunpunt en belanghebbenden.....	8
2.4 Samenstelling van een Steunpunt.....	8
2.4.1 Instellingen voor hoger onderwijs als basis.....	8
2.4.2 Mogelijkheid tot structureel samenwerken.....	9
2.4.3 Brede samenstelling.....	9
2.4.4 Onderaanneming.....	10
2.5 Beheer van een Steunpunt.....	10
2.6 Middelen van een Steunpunt.....	10
2.6.1 Financiering door de Vlaamse overheid.....	10
2.6.2 Aanwending van de financiering.....	11
2.6.3 Centrale beheerskosten en algemene exploitatiekosten.....	11
2.6.4 Inbreng van eigen logistieke middelen.....	11
2.6.5 Inbreng van eigen financiële middelen - in kind inbreng.....	11
3. Algemene en administratieve bepalingen.....	12
3.1 Definitie van een Steunpunt en een thema.....	12
3.2 Regelgeving.....	12
3.3 Selectie en erkenningsprocedure.....	12
3.3.1 Indiening en ontvankelijkheid.....	12
3.3.2 Beoordeling van de kandidatuur en selectiecriteria.....	13
3.3.3 Beslissing tot erkenning door de Vlaamse Regering.....	14
3.3.4 Afsluiten van de beheersovereenkomst.....	14
3.4 Bijkomende inlichtingen.....	15
4. Modaliteiten voor de kandidaatstelling.....	16
4.1 Samenstelling van het aanvraagdossier.....	16
4.1.1 Deel 1: Standaard aanvraagformulier.....	16
4.1.2 Deel 2: Samenstelling van het kandidaat-Steunpunt en de samenwerking binnen het consortium.....	16
4.1.3 Deel 3: Meerjarenplan en begroting.....	16
4.1.4 Deel 4: Overzicht van ervaring, expertise en wetenschappelijke inbreng.....	21
4.1.5 Deel 5: Organisatieplan.....	21

4.1.6 Deel 6: Overzicht van de logistieke en materiële inbreng.....	22
4.2 Taalgebruik in de kandidaatstelling.....	22
4.3 Indiening van de kandidaatstelling.....	22
4.3.1 Uiterste indiendatum.....	22
4.3.2 Aantal exemplaren en vorm.....	22
4.3.3 Wijze van verzending of indiening.....	22
5. Thema "Circulaire economie".....	23
5.1 Circulaire Economie als beleidsthema.....	23
5.2 Omschrijving van de verschillende onderzoeksclusters.....	26
5.2.1 Cluster 1: Doorontwikkeling van de CE-monitor.....	26
5.2.2 Cluster 2: Scenario-ontwikkeling rond circulaire economie en trendopvolging	28
5.2.3 Cluster 3: Socio-economische effecten van beleid voor de circulaire economie	28
5.2.4 Cluster 4: Juridische knelpunten.....	29
5.2.5 Cluster 5: Discourse, gedrag en sturingsstrategieën in de circulaire economie	30
5.2.6 Brugfunctie.....	31
5.2.7 Hefboomwerking voor bijkomende projecten.....	32
6. Formulier voor het opstellen van de kandidaatstelling tot erkenning als Steunpunt voor Beleidsrelevant Onderzoek -Circulaire Economie	33

1. Inleiding

Het Steunpuntenprogramma werd in 2001 opgestart om het beleid van de Vlaamse overheid wetenschappelijk te ondersteunen, zodat er snel en proactief kon worden ingespeeld op maatschappelijke ontwikkelingen en uitdagingen. In plaats van een fragmentarische, projectmatige aanpak ging het programma voor een thematische aanpak met een structurele financiering. Sinds 2001 zorgden drie opeenvolgende generaties Steunpunten voor beleidsrelevant onderzoek.

Op 3 juli 2015 werd door de Vlaamse Regering de conceptnota over Beleidsrelevant Onderzoek goedgekeurd. Vanaf dan was het de bedoeling dat de beleidsdomeinen zelf initiatieven opzetten met eigen middelen. Zo werd in 2016 het Steunpunt 'Duurzaam materialenbeheer in een circulaire economie' (kortweg Steunpunt CE) erkend voor de periode 1 januari 2017 tot 31 december 2021 (zie <https://ce-center.vlaanderen-circulair.be/nl>).

Zoals voorzien in de regelgeving werd het huidige Steunpunt CE 2017-2021 voor het verstrijken van de erkenningstermijn geëvalueerd. Deze evaluatie bevestigt de goede werking van het Steunpunt CE en ziet voor het beleid verschillende voordelen in het beantwoorden van kennisvragen rond circulaire economie via een samenwerkingsverband als een Steunpunt. In het licht hiervan en vermits de erkenningstermijn van het huidige Steunpunt CE loopt tot 31 december 2021, lanceren we een nieuwe oproep voor het indienen van voorstellen tot erkenning en financiering van een Steunpunt Circulaire Economie 2022-2026.

De hoofdpodracht van het Steunpunt bestaat uit onderzoekopdrachten die gericht zijn op diepgaandere inzichten in hoe het beleid de overgang kan maken naar een meer circulaire economie.

Dit document begeleidt de oproep. Het biedt een zicht op de inhoudelijke onderzoeksclusters waarbinnen het Steunpunt zal werken van 1 januari 2022 t.e.m. 31 december 2026. Het zwaartepunt van de programmatie ligt bij de jaarplanning, in functie van de prioriteiten van de opdrachtgevers en het beschikbare budget. Van de kandidaat-inschrijvers wordt verwacht dat ze aantonen voldoende competenties in huis te hebben om op een flexibele manier jaarlijks invulling te geven aan de onderzoeksclusters op basis van de verwachtingen van de opdrachtgevers.

Voorliggend document bevat tevens het verplicht te gebruiken aanvraagformulier (zie deel 6).

De resultaten van de evaluatie van het huidige Steunpunt CE 2017-2021 kunnen bekomen worden op eenvoudig verzoek bij de contactpersonen vermeld in punt 3.4.

2. Omschrijving van het Steunpuntenprogramma

2.1 Beleidsrelevant perspectief

Beleidsrelevant onderzoek is wetenschappelijk onderzoek dat de beleidscyclus voedt en ondersteunend kan zijn zowel naar visievorming, uitvoering, monitoring en evaluatie van het beleid (definitie). Het is dus niet louter beperkt tot de beleidsvoorbereidende fase in strikte zin.

De relevantie van beleidsrelevant onderzoek voor het beleid is sterk tijdsgebonden. Hoewel de erkenningsduur van de Steunpunten meer structuur biedt op een langere termijn dan projectmatig onderzoek blijft deze beperkt, zoals bepaald in het decreet. Dit om te kunnen inspelen op wisselende legislaturen en/of nieuwe beleidsprioriteiten en om het geheel van onderzoeksgroepen die beleidsrelevant onderzoek via een Steunpunt realiseren toe te laten zich zo goed mogelijk te organiseren om zo efficiënt mogelijk een antwoord te geven op de beleidsvragen.

Naast langetermijnonderzoek moet een Steunpunt het beleid ook kunnen ondersteunen over feiten in de actualiteit, via kortetermijnopdrachten of ad hoc opdrachten. Hoewel de relevantie hiervan meestal zeer direct duidelijk blijkt, is het geenszins de bedoeling dat de taak van een Steunpunt gereduceerd wordt tot enkel een aaneenschakeling van antwoord geven op directe ad hoc vragen van de overheid.

De duurtijd van vijf jaar met flexibele jaarplannen stelt het geheel van onderzoeksgroepen die beleidsrelevant onderzoek via een Steunpunt realiseren, in staat zich zo goed mogelijk te organiseren om zo efficiënt mogelijk een antwoord te geven op de beleidsvragen.

2.2 Wetenschappelijk perspectief

Zoals in de hierboven vermelde definitie omschreven is beleidsrelevant onderzoek wetenschappelijk onderzoek. Dit komt erop neer dat het onderzoek in overeenstemming moet zijn met de eisen of regels van de wetenschap of anders gezegd dat het onderzoek gebaseerd moet zijn op het systematisch geordend geheel van het weten en van de regels, wetmatigheden, theorieën, hypothesen en systemen waarmee verdere kennis verkregen wordt. Vandaar dat de selectieprocedure en de evaluatieprocedure een wetenschappelijke beoordeling bevatten.

Het perspectief dat beleidsrelevant onderzoek wetenschappelijk is, heeft ook zijn weerslag op hoe de Steunpunten georganiseerd zijn en wie zich kandidaat kan stellen. Het zwaartepunt ligt bij de instellingen voor hoger onderwijs binnen de Vlaamse Gemeenschap die verder kunnen samenwerken met openbare onderzoeksinstellingen en dergelijke instellingen buiten de Vlaamse Gemeenschap.

Voor deze kennisinstellingen is het meewerken aan de Steunpunten een uitdaging om hun wetenschappelijke expertise te valoriseren in beleidsrelevant onderzoek als onderdeel van hun wetenschappelijke en maatschappelijke dienstverlening. Het opbouwen van wetenschappelijke capaciteit blijft in een Steunpunt verankerd – ook al is het geen centrale doelstelling. Het realiseren van beleidsrelevant onderzoek moet ook voor de academische opdrachtnemer meerwaarde hebben. Elementen hierbij zijn de mogelijkheid tot publieke en internationale valorisatie van de kennis binnen het Steunpunt, het gebruik van de gerealiseerde kennis voor onderwijs of onderzoekstrajecten buiten het Steunpunt, het feit dat de intellectuele eigendomsrechten op de kennis aan de onderzoekers toebehoren, ... Deze academische valorisatie heeft ook (indirect) een meerwaarde voor de opdrachtgevers. De juistheid van de resultaten wordt zo nogmaals gecontroleerd, informatie wordt verder vergeleken met andere –

internationale – bronnen zodat nieuwe inzichten kunnen ontstaan, er wordt gewerkt aan een kennisopbouw naar de toekomst toe, ... De opdrachtgevers moeten er hierbij wel over waken goede afspraken vast te leggen om ten volle van deze meerwaarde te kunnen genieten, onder meer via de stuurgroep.

Beleidsrelevant onderzoek binnen de Steunpunten moet een evenwicht vinden tussen het niet verzanden tot enerzijds een puur economische kennistransactie zoals consultancyopdrachten die eigenlijk bij de private sector behoren of anderzijds loutere onderzoeksfinanciering zonder enige relevantie voor de Vlaamse overheid.

2.3 Doelstellingen van het Steunpuntenprogramma

2.3.1 Doelstellingen voor de Vlaamse overheid

Conform het Steunpuntenbesluit is de functioneel bevoegde minister de Vlaamse minister die conform de bevoegdheidsverdeling in de schoot van de Vlaamse Regering bevoegd is voor het beleidsdomein of het beleidsveld waarbinnen het Steunpunt actief is, en die de werking van het Steunpunt meefinanciert. Gezien het Steunpunt CE actief is binnen beleidsdomeinen of beleidsvelden waarvoor verschillende Vlaamse ministers bevoegd zijn, zijn er 2 ministers functioneel bevoegd voor het Steunpunt CE. Dit zijn minister Crevits, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw en minister Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme.

Het Steunpunt dient de beleidsvoorbereiding te ondersteunen door middel van het uitvoeren van onderzoekswerk dat gericht is op voor het beleid relevante problemen met aandacht voor de prioriteiten vastgelegd in de beleidsnota Economie, Wetenschapsbeleid en Innovatie 2019-2024 en de beleidsnota Omgeving 2019-2024. Het Steunpunt zorgt mee voor de wetenschappelijke onderbouwing van de transitie naar een circulaire economie en de daarbij te nemen beleidskeuzes.

Met de oprichting van het Steunpunt Circulaire Economie wensen de functioneel bevoegde ministers de volgende objectieven te bereiken:

- streven naar een structurele onderzoeksfinanciering, gericht op prioritair aangewezen cases en thema's binnen het beleid rond circulaire economie;
- creëren van stabiliteit inzake wetenschappelijk onderzoek binnen een duidelijk vastgelegd contractueel kader;
- streven naar een wetenschappelijke onderbouwing van het beleid door het structureel inpassen van wetenschappelijk onderzoek in de beleids- en beheerscyclus;
- samenbrengen van een kritische massa;
- bevorderen van de multidisciplinariteit van het beleidsrelevant onderzoek;
- toegankelijk maken van de beschikbare wetenschappelijke knowhow en overdragen van deze kennis naar de Vlaamse overheid.

Voor een meer uitgebreide beschrijving van de doelstellingen en opdrachten voor het Steunpunt CE verwijzen we naar de inhoudelijke themabepaling (zie deel 5).

2.3.2 Opdrachten en taken van een Steunpunt

Van een Steunpunt wordt verwacht dat het taken en opdrachten uitvoert op verschillende niveaus en takken van de wetenschapsbeoefening. Met name de volgende onderdelen zullen in het programma van een Steunpunt moeten worden opgenomen:

- Verzamelen, analyseren en ontsluiten van gegevens (ook longitudinaal). Dit kan onder meer betrekking hebben op het ontwikkelen van indicatoren, het leveren van benchmarks, het uitvoeren van surveys,...
- Uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek en/of wetenschappelijke adviesverlening in functie van concrete korte termijn beleidsvragen.
- Uitvoeren van beleidsrelevant wetenschappelijk onderzoek dat op langere termijn relevant is voor het Vlaams beleid. Dit kan onder meer betrekking hebben op het ontwikkelen van nieuwe onderzoeksmethodes en indicatoren, het uitwerken van scenario's en het analyseren van ontwikkelingen en uitdagingen waarmee het Vlaams beleid potentieel geconfronteerd kan worden op middellange termijn.
- Verlenen van wetenschappelijke dienstverlening. Dit kan onder meer betrekking hebben op taken van kennisoverdracht, vorming, methodologisch advies inzake dataverzameling en –analyse, ad hoc aanleveren van informatie, opzetten en beheren van een documentatiecentrum, ...

Gelet op het beperkt budget wegen deze elementen mogelijk niet allemaal even zwaar door in het programma van een Steunpunt Circulaire Economie.

Om de bovenstaande taken te kunnen vervullen, dient een Steunpunt de nodige expertise en innovatieve kennis op te bouwen, onder andere door zich te integreren in internationale netwerken.

Hierbij wordt er expliciet gevraagd om wat betreft de totale tijdsbesteding in het Steunpunt voor minstens 50% in te tekenen met personen die het minimale niveau van postdoctorale onderzoeker of vergelijkbare expertise bereikt hebben, dit om snel en doorgedreven in te spelen op onderzoeksvragen, en te kunnen beschikken over een ruime expertise en ervaring.

Voor een meer uitgebreide beschrijving van de doelstellingen en opdrachten voor het Steunpunt CE verwijzen we naar de inhoudelijke themabepaling (zie deel 5).

2.3.3 Interactie tussen het Steunpunt en de Vlaamse overheid

Het is van uitermate belang dat er door het Steunpunt in zijn relaties met andere actoren één duidelijk aanspreekpunt bepaald wordt dat het Steunpunt vertegenwoordigt naar de Vlaamse overheid in de rol van opdrachtgever. Het Steunpunt duidt daarom een promotor-coördinator aan. De benoeming van deze promotor-coördinator, die een medewerker is van één van de deelnemende instellingen, wordt in de beheersovereenkomst bevestigd.

Deze promotor-coördinator heeft de competenties en de bevoegdheden om het Steunpunt daadwerkelijk te sturen. De promotor-coördinator is aanspreekbaar, voldoende gemandateerd en verantwoordelijk tegenover de Vlaamse overheid als opdrachtgever. De persoon die de functie van promotor-coördinator opneemt, engageert zich ervoor dit te doen voor de volledige erkeningstermijn van het Steunpunt. Indien nodig moeten de instellingen de contouren in verband met het mandaat van de promotor-coördinator juridisch vastleggen.

Het Steunpunt zal moeten streven naar een goede en complementaire samenwerking met de beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid, in het bijzonder met de beleidsdomeinen betrokken bij Vlaanderen Circulair. Het Steunpunt kan hierbij ook binnen de beleidscyclus bijdragen leveren, bv. via onderzoek kunnen alternatieve beleidsopties worden aangegeven.

Wat betreft dataverzameling en data-analyse zal er op een intensieve manier moeten worden samengewerkt met de betrokken diensten van de Vlaamse overheid. Voor deze taken (en zeker

wat betreft survey-onderzoek) zal er ook afstemming moeten plaatsvinden met de Vlaamse Statistische Autoriteit. De organisatie van surveys dient te beantwoorden aan de kwaliteitsstandaarden die door de Vlaamse Statistische Autoriteit worden aangegeven.

De resultaten en verzamelde gegevens moeten ter beschikking worden gesteld van de functioneel bevoegde ministers en hun administraties. Wat intellectuele eigendomsrechten betreft, is het basisprincipe dat de kennis eigendom blijft van de opdrachtnemer, de Vlaamse overheid als opdrachtgever krijgt een niet-exclusief, kosteloos gebruiksrecht op de kennis en de data waarop deze gebaseerd is. Deze bepalingen worden verder gespecificeerd in de beheersovereenkomst, de samenwerkingsovereenkomst tussen de deelnemers en specifieke afspraken en akkoorden tussen de opdrachtgevers en de opdrachtnemer. De gevalideerde resultaten worden op verzoek ter beschikking gesteld van de Vlaamse Statistische Autoriteit.

Om ervoor te zorgen dat de onderzoeksresultaten nuttig kunnen worden gebruikt binnen het beleidsvoorbereidend werk, moet er een sterke interactie worden georganiseerd tussen de onderzoekers en beleidsmedewerkers. Deze interactie moet ertoe leiden dat onderzoekers en beleidsmedewerkers optreden als elkaars klankbord en gezamenlijk de richting uitzetten van verder onderzoek. Daartoe moet frequent overleg worden georganiseerd en de flexibiliteit worden ingebouwd om accenten in het onderzoek te verleggen op basis van voortschrijdend inzicht.

Naast een onafhankelijke externe kennisbron verantwoordelijk voor inhoudelijke kennisopbouw over de transitie naar de circulaire economie, zal het Steunpunt CE ook een in-huis kennis- of brugfunctie voor Vlaanderen Circulair vervullen. Dit laatste houdt in dat het onderzoek naar de circulaire economie dat elders gebeurt (bv. in de werkagenda's, binnen de Vlaamse universiteiten en kennisinstellingen maar ook in het buitenland) structureel wordt verzameld en handzaam wordt vertaald naar de actuele beleidscontext in Vlaanderen. Om deze brugfunctie in te vullen is een deeltijdse aanwezigheid van de Steunpuntmanager (en eventueel andere onderzoekers van het Steunpunt) bij de opdrachtgevers vereist.

2.3.4 Interactie tussen het Steunpunt en belanghebbenden

Het is van uitermate belang dat er door het Steunpunt in zijn relaties met andere actoren één duidelijk aanspreekpunt bepaald wordt dat het Steunpunt vertegenwoordigt naar derden toe.

Van een Steunpunt wordt verwacht dat het zich integreert in een netwerk van actoren met als doel de gegevensverzameling en –ontsluiting te bevorderen en flexibel te kunnen uitvoeren. Belangrijk hierbij is dat er voldoende gecommuniceerd wordt met en naar de beoogde doelgroep(en) toe. Daarnaast kunnen echter ook actoren zoals koepelorganisaties, federaties, lokale bestuurlijke niveaus, enz. deel uitmaken van dit netwerk.

Een Steunpunt verbreedt ook het publiek begrip van de wetenschap door middel van bekendmaking van de onderzoeksresultaten en de onderzoeksactiviteiten onder meer via hun eigen website en het FRIS-onderzoeksportaal. Zo draagt een Steunpunt bij aan het publieke debat over het beleid.

2.4 Samenstelling van een Steunpunt

2.4.1 Instellingen voor hoger onderwijs als basis

Het Steunpunt is een entiteit in de schoot van één of meerdere associaties, universiteiten, hogescholen of instellingen voor postinitieel onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap. Indien er

meerdere instellingen zijn, sluiten zij omtrent de organisatie van het Steunpunt een samenwerkingsovereenkomst¹ af. De samenwerkingsovereenkomst regelt inzonderheid de financiële verantwoordelijkheden en de vertegenwoordigingsbevoegdheden aangaande de organisatie en de werking van het Steunpunt. Het Steunpunt is een entiteit buiten de Vlaamse overheid met functionele autonomie, met een eigen (financiële) verantwoordelijkheid maar zonder een eigen rechtspersoonlijkheid.

Het Steunpunt vormt ook een aparte entiteit binnen de deelnemende instelling(en), maar dient tegelijk de nodige afstemming met deze instellingen te verzekeren. Door middel van de inbedding van het Steunpunt in het academisch milieu wenst de Vlaamse Regering immers de wetenschappelijkheid van het beleidsrelevant onderzoek te benadrukken, daarbij gebruik makend van de expertise en de kennis die reeds aanwezig zijn binnen de Vlaamse instellingen voor hoger onderwijs.

Indien er meerdere instellingen voor hoger onderwijs aan het Steunpunt deelnemen, duiden zij onderling een coördinerende instelling aan, hierna de initiator genoemd. De aanduiding van deze initiator wordt in de samenwerkingsovereenkomst opgenomen. De taken van de initiator omvatten onder meer: het ondertekenen van de beheersovereenkomst, het ontvangen van de volledige financiering van het Steunpunt en het op basis van de afspraken in de samenwerkingsovereenkomst verdelen van de middelen aan de deelnemende instellingen. De samenwerkingsovereenkomst dient samen met het aanvraagformulier ingediend te worden.

2.4.2 Mogelijkheid tot structureel samenwerken

In het kader van het Steunpunt kunnen de universiteiten of hogescholen ook samenwerken met “partners” zoals één of meer instellingen voor hoger onderwijs buiten de Vlaamse Gemeenschap of met één of meer openbare onderzoeksinstituten binnen of buiten de Vlaamse Gemeenschap. Deze structurele samenwerking wordt vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst. Wanneer er al een samenwerkingsovereenkomst opgesteld wordt omdat er meerdere deelnemende instellingen zijn voor hoger onderwijs wordt de samenwerking met partners ook hierin geïntegreerd, zo niet, wordt een samenwerkingsovereenkomst opgesteld tussen de instelling voor hoger onderwijs en de partner(s).

Het hoofddonderscheid tussen een instelling en een partner is dat de onder mogelijke partners genoemde entiteiten niet zelfstandig voor een Steunpunt kunnen kandideren en dat een partner niet kan worden aangeduid als initiator. De promotor-coördinator kan echter een medewerker zijn van elke deelnemende instelling. Op financieel vlak wordt er geen overhead verrekend op de kosten van een partner (zie 2.6.3).

2.4.3 Brede samenstelling

Het geheel van het samenwerkingsverband dat het Steunpunt realiseert, wordt ook wel het consortium genoemd. Hoe ruim of beperkt dit consortium moet zijn, hangt in eerste instantie af van het thema, of de onderzoeksvragen die de Vlaamse overheid stelt en de meerwaarde die de omvang van het consortium heeft in het onderzoeksvoorstel. Het Steunpunt CE moet beroep kunnen doen op een multidisciplinair team dat alle aspecten van de circulaire economie kan bestuderen om een antwoord te bieden op de vragen in de 5 onderzoeksclusters (zie deel 5). Het consortium moet in staat zijn snel de nodige expertise aan te trekken zodat het vlot kan inspelen op de verwachtingen van de opdrachtgevers, waaronder een overzicht en integratie van het Vlaams onderzoek voor en over de circulaire economie.

¹ Zoals bedoeld in artikel II.173. §1 van de Codex Hoger Onderwijs.

2.4.4 Onderaanneming

Mits kennisgeving kan een Steunpunt zich voor het uitvoeren van specifieke ondersteunende of uitvoerende opdrachten laten bijstaan door een derde. Een Steunpunt kan evenwel geen volledige onderzoeksopdracht uitbesteden. De uitbestede opdracht moet een onderdeel vormen van onderzoek van het Steunpunt; de onderzoeksopzet, de analyse en het trekken van de conclusies dienen te gebeuren door een aan het Steunpunt deelnemende instelling. Voor het uitbesteden van het onderzoek is een Steunpunt onderhevig aan de overheidsopdrachtenregelgeving.

2.5 Beheer van een Steunpunt

Alhoewel een Steunpunt per definitie in één of meerdere instellingen voor hoger onderwijs geïntegreerd is, dient het beschouwd te worden als een aparte entiteit. Samenwerking tussen het Steunpunt en de functioneel bevoegde beleidsdomeinen dient hierbij kosten-efficiënt en effectief georganiseerd te worden, uiteraard rekening houdend met de rol, en statuten van alle partijen. Van het Steunpunt wordt verwacht dat het een eigen organisatieplan opmaakt, waarin wordt aangegeven hoe het Steunpunt georganiseerd zal worden op onder meer de volgende domeinen:

- Algemeen management
Dit heeft onder meer betrekking op: algemene organisatieprincipes, eindverantwoordelijkheid, coördinatie tussen de verschillende instellingen en eventuele partners, gehanteerde managementinstrumenten, opvolgings- en rapporteringsmechanismen, ... Hierbij dient bijzondere aandacht besteed te worden aan de rol van de promotor-coördinator. De rol en taken van de promotor-coördinator dienen duidelijk te worden omschreven en afgebakend.
- HRM-beleid
Dit heeft onder meer betrekking op: de aansturing van personeel, personeelsplanning (garanties omtrent inzet van personeel, eventuele vervangingen, flexibiliteit), statuut van het ingezet personeel, ...
- Financieel beheer
 - Het Steunpunt wordt verplicht een afzonderlijke boekhouding te voeren. In het geval van een consortium dienen voor de verschillende deelnemende entiteiten afzonderlijke boekhoudingen te worden gevoerd.
 - Het Steunpunt kan een reserve opbouwen ten bedrage van een percentage van de jaarlijkse betoelaging. De reserve moet worden aangewend voor de goede werking en de activiteiten van het Steunpunt.Dit heeft onder meer betrekking op: financieel plan, financiële bijdrage van de diverse partners, wijze waarop aparte boekhouding gevoerd wordt, financiële opvolging, ...
- Logistiek beheer
Dit heeft onder meer betrekking op: manier waarop herkenbaarheid gerealiseerd zal worden, verdeling van de middelen over de diverse entiteiten, gebruik van gemeenschappelijke middelen,...

2.6 Middelen van een Steunpunt

2.6.1 Financiering door de Vlaamse overheid

De Vlaamse Regering zal voor de financiering van het Steunpunt jaarlijks een bedrag ter beschikking stellen. Dit bestaat uit een betoelaging vanuit de begroting van de functioneel bevoegde ministers. Bij de beschrijving van de onderzoeksagenda van het Steunpunt (zie deel 5)

wordt een indicatief bedrag vermeld. Het definitieve bedrag wordt vastgesteld op het ogenblik van het afsluiten van een beheersovereenkomst tussen de Vlaamse Regering en het Steunpunt.

2.6.2 Aanwending van de financiering

De financiering van het Steunpunt moet aangewend worden voor personeelskosten, werkingskosten, uitrustingskosten, onderaannemingskosten, centrale beheerskosten en algemene exploitatiekosten, die nodig zijn voor de uitvoering van de opdracht van het Steunpunt. De subsidie is een maximaal beschikbaar bedrag. Het Steunpunt moet door middel van verantwoordingsstukken kunnen aantonen dat deze kosten effectief werden gemaakt.

2.6.3 Centrale beheerskosten en algemene exploitatiekosten

De universiteiten en hogescholen binnen de Vlaamse Gemeenschap van het consortium dat erkend werd als Steunpunt, mogen conform met de bepalingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 juli 1993, centrale beheerskosten en algemene exploitatiekosten ("overhead") verrekenen voor een maximum van 10% op de gemaakte kosten. Er wordt geen overhead verrekend op de kosten die door de partners gemaakt worden.

2.6.4 Inbreng van eigen logistieke middelen

De inschrijver dient aan te geven welke middelen hij in de ruime zin zal inzetten voor de ondersteuning van de werking van het Steunpunt, alsmede de duur van deze inzet. De inschrijver dient het Steunpunt te huisvesten in een omgeving die geschikt is voor deze activiteiten.

Verdere voorstellen omtrent de inbreng van eigen logistieke middelen kunnen betrekking hebben op: hard- en software, communicatienetwerken, enz.

2.6.5 Inbreng van eigen financiële middelen - in kind inbreng

De inschrijver dient aan te geven welke financiële of in kind middelen hij in de ruime zin zal inzetten voor de ondersteuning van de werking van het Steunpunt, alsmede de duur van deze inzet. Dit kan bijvoorbeeld onder de vorm van personele inzet die niet op het Steunpunt zal worden aangerekend.

3. Algemene en administratieve bepalingen

3.1 Definitie van een Steunpunt en een thema

Een Steunpunt voor Beleidsrelevant Onderzoek, in deze tekst Steunpunt genoemd, is een entiteit in de schoot van één of meerdere associaties, universiteiten, hogescholen of instellingen voor postinitieel onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap die, daartoe erkend, wetenschappelijke ondersteuning biedt aan de Vlaamse overheid met betrekking tot specifieke thema's. Het Steunpunt is een entiteit buiten de Vlaamse overheid met functionele autonomie, met een eigen (financiële) verantwoordelijkheid maar zonder een eigen rechtspersoonlijkheid.

Het Steunpunt wordt erkend voor het beleidsthema "Circulaire Economie" zoals afgebakend door de Vlaamse Regering.

3.2 Regelgeving

De volgende regelgeving is van toepassing op het Programma Steunpunten voor Beleidsrelevant Onderzoek:

- het Decreet van 30 april 2009 betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid, laatst gewijzigd bij decreet van 18 december 2020;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 15 september 2006 betreffende de Steunpunten voor Beleidsrelevant Onderzoek (hierna ook Steunpuntenbesluit genoemd);
- de beheersovereenkomst afgesloten in het kader van het betreffende Steunpunt op basis van de modelbeheersovereenkomst zoals deze werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering op x oktober 2021;
- de conceptnota "Beleidsrelevant onderzoek" zoals goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 3 juli 2015.

De reglementering op overheidsopdrachten is niet van toepassing op deze oproep. De selectie van het Steunpunt valt wel onder het algemeen beginsel van behoorlijk bestuur.

3.3 Selectie en erkenningsprocedure

3.3.1 Indiening en ontvankelijkheid

In opdracht van de functioneel bevoegde ministers organiseren de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) en het Departement Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI) een algemene infosessie op x oktober 2021 om x uur voor potentiële kandidaten. Voor deze online infosessie dient u zich vooraf aan te melden bij de contactpersonen vermeld in punt 3.4

In opdracht van de functioneel bevoegde ministers registreren de OVAM en het Departement EWI alle ingediende kandidaatstellingen en controleren of de kandidaatstellingen voldoen aan de in het besluit vermelde ontvankelijkheidscriteria. De functioneel bevoegde ministers beslissen op basis van het advies van de OVAM en het Departement EWI over de ontvankelijkheid van de kandidaatstellingen.

De ontvankelijkheidscriteria werden als volgt omschreven in het Steunpuntenbesluit:

- de vervaltermijn waarbinnen de erkenningsaanvraag moet worden ingediend;
- het voldoen aan de bepalingen in de oproep over de manier van indienen;
- de indiening van de erkenningsaanvraag door het bevoegde bestuursorgaan;

- de omschrijving van de nodige administratieve gegevens betreffende het Steunpunt;
- de omschrijving van de informatie die ten minste nodig is om een toetsing aan de selectiecriteria toe te laten;
- de omschrijving van de informatie die ten minste nodig is om de grootte van de benodigde vaste werkingsenveloppe te objectiveren en in te schatten;
- de toevoeging van een samenwerkingsovereenkomst indien meerdere instellingen deel uitmaken van het Steunpunt.

Aanvragen die op een of meerdere van de hierboven genoemde criteria niet in orde zijn, worden formeel onontvankelijk verklaard en uitgesloten van de verdere selectieprocedure. De indieners waarvan de aanvraag niet onontvankelijk werd verklaard, worden hiervan geïnformeerd in een aangetekend schrijven.

3.3.2 Beoordeling van de kandidatuur en selectiecriteria

De functioneel bevoegde ministers bezorgen de ontvankelijke erkenningsaanvragen aan een panel van beleidsexperts en wetenschappelijke experts met internationale ervaring, aangewezen door de functioneel bevoegde ministers. Het panel van experts toetst de erkenningsaanvragen aan de selectiecriteria van wetenschappelijke, beleidsrelevante en bestuurlijke aard.

Omschrijving van de selectiecriteria:

- Wetenschappelijke selectiecriteria
 - de wijze waarop de beleidsproblemen worden vertaald in onderzoeksvragen;
 - de wijze waarop alle aspecten van de opdracht evenwichtig worden ingevuld;
 - de visie die wordt ontwikkeld omtrent de onderzoeksthema's in de meerjarenplanning
 - de "state of the art" van de gebruikte methoden/originaliteit van de ontwikkelde methoden en oplossingen;
 - de bijdrage aan de ontwikkeling van het vakgebied (op Vlaams en internationaal niveau);
 - de wijze waarop kennis en inzichten van internationaal onderzoek meegenomen worden met aandacht voor internationale vergelijkbaarheid van de resultaten;
 - het in het verleden verricht wetenschappelijk onderzoek dat relevant is voor het beleid.
- Beleidsrelevante selectiecriteria
 - de wijze waarop de vertaling van wetenschappelijke resultaten naar het beleid toe wordt gerealiseerd (kennisoverdracht);
 - de mate waarop het werk wordt gekaderd in de context van internationale ontwikkelingen;
 - de systematiek en consistentie in de wijze waarop de onderliggende onderzoeksdata raadpleegbaar worden gemaakt voor de overheid;
 - het in het verleden gepresteerd beleidsrelevant werk;
 - de wijze waarop de opdrachtgevers worden betrokken in de verschillende stadia van de concrete uitwerking van de onderzoeksclusters;
 - de wijze waarop externe belanghebbenden zullen worden betrokken in de verschillende stadia van de concrete uitwerking van de onderzoeksclusters;
 - de wijze waarop het integreren van de transversale maatschappelijke thema's wordt gepland;
 - de wijze van input en verwerking van beleidsnoden uit de respectievelijke transversale beleidsdomeinen;

- de operationele beschikbaarheid van de onderzoeksresultaten voor het beleid.
- Bestuurlijke (management) criteria
 - vanuit beleidsrelevant oogpunt, het personeelsbeleid en de institutionele organisatie van het Steunpunt, in het bijzonder de aanwezigheid van onderzoekscapaciteit op postdoctoraal en hoger niveau, en de mogelijkheid om deze capaciteit op korte termijn te mobiliseren, ook in het kader van veranderende onderzoeksvragen;
 - de voorgestelde taakverdeling tussen de entiteiten die er deel van uitmaken en de voorgestelde managementaanpak, de coördinatie en samenhang tussen de deelnemende onderzoeksgroepen en het geïntegreerd samenwerken tussen de verschillende disciplines;
 - de inzet van mensen en middelen op het geheel van het Steunpunt en op de verschillende onderzoeksclusters; de flexibiliteit van het Steunpunt als geheel en de flexibele inzetbaarheid van het personeel van het Steunpunt, afhankelijk van de jaarlijkse prioriteiten van de opdrachtgevers;
 - de manier waarop men flexibel kan inspelen op kortetermijnvragen;
 - de internationale samenwerking waardoor internationale vergelijking gefaciliteerd wordt;
 - de valorisatiestrategie voor de onderzoeksresultaten van het Steunpunt richting concrete beleidsopties en de maatschappelijke vijfhoek; hierbij moet er aandacht zijn voor een heldere en toegankelijke manier van communiceren;
 - in geval er structureel wordt samengewerkt met partners, de wijze waarop deze samenwerking wordt opgezet, aangestuurd en geïntegreerd in de werking van het Steunpunt.

De toetsing aan de selectiecriteria gebeurt aan de hand van de schaal “onvoldoende, voldoende, goed, zeer goed”.

3.3.3 Beslissing tot erkenning door de Vlaamse Regering

De functioneel bevoegde ministers bundelen en coördineren de adviezen van het panel van experts. De functioneel bevoegde ministers brengen een gemotiveerd voorstel uit bij de Vlaamse Regering omtrent de erkenning van het Steunpunt en de betoelaging ervan.

De Vlaamse Regering neemt op grond van het gemotiveerd voorstel een eindbeslissing over de erkenning als Steunpunt. Een afwijking van het advies dient terdege gemotiveerd te worden.

3.3.4 Afsluiten van de beheersovereenkomst

In overleg met het erkende Steunpunt wordt een beheersovereenkomst met in het bijzonder de bijhorende meerjarenplanning opgesteld. De beslissing tot erkenning betekent immers niet dat het onderzoeksvoorstel automatisch als meerjarenplan wordt goedgekeurd.

Eenmaal beide partijen, de indieners van het geselecteerde voorstel voor het Steunpunt en de functioneel bevoegde ministers, tot een akkoord gekomen zijn omtrent onder meer de financiering, het meerjarenplan, de wijze van samenwerking, de verspreiding van de resultaten en de kennisoverdracht en de manier waarop er geëvalueerd zal worden, wordt er een beheersovereenkomst afgesloten die ingaat op 1 januari 2022 en loopt tot 31 december 2026. Deze beheersovereenkomst wordt ondertekend door de door de deelnemende instellingen aangeduide initiator en de functioneel bevoegde ministers.

In bijlage wordt een ontwerp van beheersovereenkomst meegegeven.

3.4 Bijkomende inlichtingen

Vragen aangaande de oproep tot kandidaatstelling en de beoordelingsprocedure kunnen worden gesteld aan:

An Van Pelt, OVAM, an.van.pelt@ovam.be (eerste aanspreekpunt)

Elmar Willems, OVAM/Vlaanderen Circulair, elmar@vlaanderen-circulair.be

Mieke Houwen, Departement EWI, mieke.houwen@vlaanderen.be

4. Modaliteiten voor de kandidaatstelling

4.1 Samenstelling van het aanvraagdossier

De aanvraag bestaat uit zes delen, die gebundeld moeten worden ingediend om beoordeeld te kunnen worden. Deze zes onderdelen vormen samen de kandidaatstelling. Het dossier wordt ingediend met verplichte gebruikmaking van het formulier in bijlage bij dit oproepdocument.

4.1.1 Deel 1: Standaard aanvraagformulier

Dit aanvraagformulier wordt ingevuld door de kandidaat of het consortium dat de aanvraag indient. Het moet worden opgesteld overeenkomstig het model in dit oproepdocument.

Deze aanvraag tot erkenning moet worden ondertekend door een inhoudelijk verantwoordelijke per deelnemende entiteit binnen de instellingen voor hoger onderwijs of de partnerinstellingen. De personen die deze rol opnemen engageren zich dit te doen voor de volledige erkenningstermijn van het Steunpunt.

Het aanvraagformulier moet eveneens ondertekend worden door de algemeen directeur, de rector, of leidinggevende van de betrokken instellingen voor hoger onderwijs en partners. Dit aanvraagformulier geeft duidelijk aan wie de verantwoordelijke(n) voor het te erkennen Steunpunt is/zijn.

4.1.2 Deel 2: Samenstelling van het kandidaat-Steunpunt en de samenwerking binnen het consortium

Ingeval van een consortium moet bijkomende informatie duidelijk aangegeven worden:

- een verantwoording van de keuze voor een consortium;
- een duidelijke taakverdeling tussen de verschillende entiteiten alsook de wijze waarop de samenwerking plaatsvindt;
- een aanduiding van de verdeling van de middelen over de deelnemende entiteiten.

De samenwerkingsovereenkomst tussen de verschillende partners dient samen met het aanvraagformulier ingediend te worden.

4.1.3 Deel 3: Meerjarenplan en begroting

Het meerjarenplan geeft een omschrijving van de programmatie en taken over de volledige duur van de erkenning (2022 t.e.m. 2026) en gaat hierbij uit van een betoelaging zoals aangegeven in de oproep.

De invulling van het meerjarenplan geeft een omschrijving van de visie van de inschrijver op de onderzoeksthema's uit deze oproep en de wijze waarop op een flexibele en interactieve manier invulling zal worden geven aan de onderzoeksclusters op basis van de verwachtingen van de opdrachtgevers.

We werken met een rollend onderzoeksprogramma. Dit betekent dat de prioritaire onderzoeksthema's en ambities vast worden gesteld en daarmee richtinggevend zijn, maar dat hierbinnen flexibiliteit is om op basis van nieuwe en voortschrijdende inzichten het onderzoek bij te sturen. Een rollend onderzoeksprogramma legt de onderzoeksthema's op hoofdlijnen vast, maar biedt flexibiliteit en laat inhoudelijke bijsturing toe in het licht van beleidsontwikkelingen, en

wijzigende omstandigheden. Concreet liggen de grote inhoudelijke clusters waarrond onderzoek gedaan wordt vast, maar de detaillering van het onderzoek gebeurt jaarlijks bij het vastleggen van het jaarplan.

Het Steunpunt maakt een voorstel van jaarlijkse planning op basis van voortschrijdend inzicht en passend binnen de 5 onderzoeksclusters van de oproep en het meerjarenplan.

De stuurgroep vertrekt van dit voorstel om jaarlijks de thema's en onderzoeksdoelstellingen op te lijsten die het volgende jaar dienen te worden uitgewerkt en moeten leiden tot een concrete beleidsrelevante output.

In het jaarplan worden afspraken gemaakt rond de uit te voeren kortetermijnopdrachten en de te bereiken deelstappen in de langetermijnopdrachten.

Dit jaarplan moet worden voorgelegd aan de stuurgroep van het Steunpunt en wordt goedgekeurd door de functioneel bevoegde ministers.

In het **meerjarenplan** wordt duidelijk aangegeven:

- Welke de doelstellingen en beoogde resultaten van het Steunpunt zijn, en hoe deze doelstellingen inspelen op de behoeften van de Vlaamse overheid. Hierbij vormen het algemene kader, de doelstellingen en de door de opdrachtgevers voorgestelde onderzoeksclusters het referentiekader. Deze hoofdlijnen worden nadien, met de nodige flexibiliteit, geconcretiseerd in de jaarplannen.
- De wijze waarop het programma zal worden geëvalueerd en bijgestuurd in functie van nieuwe behoeften en ontwikkelingen.
- Welke taken en onderzoeken het Steunpunt wenst uit te voeren m.b.t. de belangrijke deelopdrachten van het Steunpunt: dataverzameling en –analyse, korte termijn beleidsondersteunend wetenschappelijk onderzoek, fundamenteel wetenschappelijk onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening. Hierbij wordt telkens aangegeven welke wetenschappelijke methode wordt gehanteerd.
- De wijze waarop de ontsluiting en valorisatie van de gegenereerde wetenschappelijke kennis zal worden georganiseerd.
- De wijze waarop de resultaten ter beschikking zullen worden gesteld van de functioneel bevoegde ministers.
- De wijze waarop het Steunpunt het overleg met en de participatie van de Vlaamse overheid en andere betrokken actoren zal realiseren.
- De beschrijving van het systeem van kwaliteitsborging (algemene maatregelen om wetenschappelijke kwaliteit te garanderen).
- De wijze waarop wordt omgegaan met transversale maatschappelijke thema's in de verschillende onderzoeksvragen.
- Een raming van de inzet van personeel over de verschillende taken en onderzoeken heen (met aanduiding van mandagen of VTE/jaar).

Het meerjarenplan omvat een **begroting**, voor elk jaar, van de besteding van de toegewezen middelen in een voldoende mate van detail. De begroting dient minstens volgende opdelingen in te houden:

- Een opdeling over de jaren heen in kostencategorieën, hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen:
 - Personeelskosten (opgedeeld in kosten ten behoeve van de coördinatie van het Steunpunt (indirect) en kosten die een direct verband houden met het onderzoek);
 - Werkingskosten (opgedeeld in kosten ten behoeve van de coördinatie en algemene werking van het Steunpunt (indirecte werkingskosten) en kosten die

een direct verband houden met het onderzoek) – mogelijke onderdelen binnen deze tweedeling zijn: aankoop van informatie of documentatie, ICT-kosten², uitrusting, reiskosten, kosten voor valorisatie van de onderzoeksresultaten, voor zover dit nu reeds in te schatten is;

- Centrale beheerskosten en algemene exploitatiekosten voor de deelnemende universiteiten en/of hoge scholen, niet voor de partnerinstellingen (overhead – zie punt 2.6.3);
- Kosten voor onderaanneming (hierop wordt geen overhead verrekend).
- De middelen die door de Vlaamse overheid worden voorzien.
- Andere inkomsten buiten de financiering van de Vlaamse overheid (zoals n.a.v. het organiseren van congressen of het verkopen van publicaties), inkomsten via studiebeurzen zoals FWO, AIO,... andere inkomsten voor onderzoek, in kind bijdrage van de instellingen en partners...
- De jaarlijkse eindbalans die als reserve naar een volgend jaar wordt overgedragen. Dit om het verschil tussen de lineaire financiering van de Vlaamse overheid te compenseren tegenover de pieken en dalen van kosten in de werking van het Steunpunt.

Volgend **model** kan voor het overzicht worden gebruikt (een overzicht van de belangrijkste taken en opdrachten, en het overzicht van de opdeling tussen de deelnemers aan het consortium, kan met dit overzicht gecombineerd of apart vermeld worden). In onderstaand model wordt met “werkjaar” bedoeld een periode van één jaar die start in het betreffende kalenderjaar.

Beschikbaar budget	Werkjaar 2022	Werkjaar 2023	Werkjaar 2024	Werkjaar 2025	Werkjaar 2026
Inkomst: Financiering Vlaamse Overheid <i>[berekende waarde]</i>	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Basisfinanciering					
Cofinanciering					
Inkomst: Andere financiering of eigen inkomsten <i>[berekende waarde]</i>	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
<i>[Omschrijving Bron 1]</i>					
<i>[Omschrijving Bron ..., per bron en rij aanvullen]</i>					
Inkomst: Reserveoverdracht van jaar ervoor <i>[berekende waarde]</i>	X	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal beschikbaar budget: <i>[berekende waarde]</i>	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -

² Een verschil tussen bv. directe en indirecte ICT-kosten is bv. kosten voor informaticamateriaal die algemeen door onderzoekers gebruikt kunnen worden (laptops, hardware, algemene softwarepakketten, ...) - zijnde indirect - tegenover kosten van specifieke programma's of hardware (vb. meettoestellen) voor een bepaald onderzoek en die nagenoeg enkel daarvoor gebruikt kunnen worden – zijnde directe kosten. Wat valorisatie betreft, slaan indirecte kosten eerder op de algemene website van het steunpunt of evenementen georganiseerd in het kader van het volledige onderzoekspakket van het steunpunt. Directe valorisatiekosten betreffen eerder een publicatie of colloquium gelinkt aan één specifiek onderzoeksproject.

Personeelskost	2022	2023	2024	2025	2026
Kost: Personeel, direct	€	€	€	€	€
[Berekende waarde]	-	-	-	-	-
[Deelnemende instelling 1, vul de deelnemende instellingen aan]					
[Deelnemende instelling ...]					
Kost: Personeel, indirect	€	€	€	€	€
	-	-	-	-	-
[Deelnemende instelling 1, vul de deelnemende instellingen aan]					
[Deelnemende instelling ...]					
Totaal kost personeel:	€	€	€	€	€
[berekende waarde]	-	-	-	-	-

Werkingskost	2022	2023	2024	2025	2026
Kost: Werking, direct	€	€	€	€	€
[Berekende waarde]	-	-	-	-	-
Informatie en documentatie	€	€	€	€	€
	-	-	-	-	-
[Deelnemende instelling 1, vul de deelnemende instellingen aan]					
[Deelnemende instelling ...]					
ICT	€	€	€	€	€
	-	-	-	-	-
[Deelnemende instelling 1, vul de deelnemende instellingen aan]					
[Deelnemende instelling ...]					
Uitrusting	€	€	€	€	€
	-	-	-	-	-
[Deelnemende instelling 1, vul de deelnemende instellingen aan]					
[Deelnemende instelling ...]					
Reiskosten	€	€	€	€	€
	-	-	-	-	-
[Deelnemende instelling 1, vul de deelnemende instellingen aan]					
[Deelnemende instelling ...]					
Valorisatie	€	€	€	€	€
	-	-	-	-	-
[Deelnemende instelling 1, vul de deelnemende instellingen aan]					
[Deelnemende instelling ...]					

Werkingskost	2022	2023	2024	2025	2026
	€	€	€	€	€
Kost: Werking, indirect	-	-	-	-	-
Informatie en documentatie	€	€	€	€	€
	-	-	-	-	-
<i>[Deelnemende instelling 1, vul de deelnemende instellingen aan]</i>					
<i>[Deelnemende instelling ...]</i>					
ICT	€	€	€	€	€
	-	-	-	-	-
<i>[Deelnemende instelling 1, vul de deelnemende instellingen aan]</i>					
<i>[Deelnemende instelling ...]</i>					
Uitrusting	€	€	€	€	€
	-	-	-	-	-
<i>[Deelnemende instelling 1, vul de deelnemende instellingen aan]</i>					
<i>[Deelnemende instelling ...]</i>					
Reiskosten	€	€	€	€	€
	-	-	-	-	-
<i>[Deelnemende instelling 1, vul de deelnemende instellingen aan]</i>					
<i>[Deelnemende instelling ...]</i>					
Valorisatie	€	€	€	€	€
	-	-	-	-	-
<i>[Deelnemende instelling 1, vul de deelnemende instellingen aan]</i>					
<i>[Deelnemende instelling ...]</i>					
Totaal kost werking: [berekende waarde]	€	€	€	€	€
	-	-	-	-	-

Totaal personeelskost en werkingskost [Berekende waarde]	€	€	€	€	€
	-	-	-	-	-

Centrale beheerskosten en algemene exploitatiekosten <i>[berekende waarde]</i>	€	€	€	€	€
	-	-	-	-	-

Onderaannemingskost	2022	2023	2024	2025	2026
<i>[Deelnemende instelling 1, vul de deelnemende instellingen aan]</i>					
<i>[Deelnemende instelling ...]</i>					
Totaal kost onderaanneming: <i>[berekende waarde]</i>	€	€	€	€	€
	-	-	-	-	-

Totale kost:	€	€	€	€	€
	-	-	-	-	-

Saldo	€	€	€	€	€
	-	-	-	-	-

Deze tabel is indicatief. De omvang van de middelen en de verdeling over de thema's kan worden bijgestuurd op basis van de goedgekeurde jaarplannen.

4.1.4 Deel 4: Overzicht van ervaring, expertise en wetenschappelijke inbreng

Dit overzicht omvat:

- CV's van de verantwoordelijken, promotoren, betrokken ZAP-personeel of onderwijzend personeel, en projectleiders, ...
Het CV vermeldt duidelijk: de contactgegevens van de persoon in kwestie, de huidige functie en opleidingen, competenties, (werk)ervaring in de laatste vijf jaar en publicaties in de laatste vijf jaar die relevant zijn voor het voorgestelde onderzoek.
- referenties van de indiener (eerder onderzoek en projecten, relevante wetenschappelijke publicaties).
- wetenschappelijke inbreng: wetenschappelijk relevante inbreng die de aanvrager kan inbrengen (bv. documentatie, lopende dataverzamelings- en analyseprojecten, lopend onderzoek, methoden en technieken, databanken, samenwerkingsverbanden,...).

4.1.5 Deel 5: Organisatieplan

Het organisatieplan voor een Steunpunt geeft aan wat de visie van de indieners is op de organisatie en werking van het Steunpunt, met daarbij bijzondere aandacht voor aspecten als financieel beheer (aparte boekhouding), HRM, logistiek beheer,... (maximaal 5 blz.). (zie ook punt 2.5)

4.1.6 Deel 6: Overzicht van de logistieke en materiële inbreng

Dit overzicht omschrijft de logistieke en materiële inbreng, waaronder de huisvesting van het Steunpunt. Hierbij wordt onder meer aandacht besteed aan:

- het voorstel inzake huisvesting van het Steunpunt;
- de mate waarin het Steunpunt een beroep kan doen op algemene diensten en faciliteiten van deelnemende entiteiten;
- mate waarin personeelsleden van de deelnemende entiteiten, van wie de personeelskost niet op het Steunpunt wordt verrekend (zoals personeelsleden van wie wetenschappelijke dienstverlening aan de gemeenschap reeds deel uitmaakt van hun opdracht), tijd zullen besteden aan het Steunpunt;
- de eigen logistieke en materiële inbreng van de deelnemende entiteiten.

4.2 Taalgebruik in de kandidaatstelling

De diverse onderdelen van het aanvraagdossier worden opgesteld in het Nederlands.

4.3 Indiening van de kandidaatstelling

4.3.1 Uiterste indiendatum

De uiterste indiendatum is 16 november 2021 om 10u.

4.3.2 Aantal exemplaren en vorm

De kandidaten dienen via elektronische weg hun dossier in. Elk onderdeel van het dossier moet in een apart pdf-bestand worden opgenomen, dat ook duidelijk in de bestandsnaam kan worden geïdentificeerd.

4.3.3 Wijze van verzending of indiening

De aanvragen tot erkenning moeten uiterlijk ingediend worden op 16 november 2021 om 10u op de onderstaande emailadressen:

Elmar Willems, OVAM/Vlaanderen Circulair, elmar@vlaanderen-circulair.be

An Van Pelt, OVAM, an.van.pelt@ovam.be

Indiening kan enkel via elektronische weg op bovenstaande e-mailadressen met leesbevestiging.

5. Thema "Circulaire economie"

Voor het Steunpunt Circulaire Economie formuleren de functioneel bevoegde ministers de onderzoeksbehoeften die de overheid voor dit thema heeft. Dit geldt als absolute leidraad bij het uitschrijven van de aanvraag.

- Functioneel bevoegde ministers: Hilde Crevits, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw en Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme
- Indicatief werkjaarbudget: 600.000 euro

5.1 Circulaire Economie als beleidsthema

Het Vlaams Regeerakkoord 2019-2024 en meerdere beleidsnota's bevestigen het belang van de transitie naar een circulaire economie om de Vlaamse economie 'future proof' te maken.³ Het is verankerd in de Vlaamse Strategie Duurzame Ontwikkeling (VSDO) als een van de zes maatschappelijke prioriteiten. Als onderdeel van het VSDO, legt Vizier 2030 de Vlaamse overheid op om - in lijn met de SGD's - op weg te gaan naar "een inclusieve samenleving, via een nieuwe economie, binnen de ecologische grenzen van de planeet met een open en wendbare overheid in partnerschap".

Het transversaal thema Circulaire Economie staat ook centraal binnen diverse initiatieven van de Europese Commissie. Zo werd de Europese "Green Deal" in december 2019 door de Commissie gelanceerd als de nieuwe Europese groeistrategie die tot doel heeft de EU om te vormen tot een rechtvaardige en welvarende samenleving, met een klimaatneutrale, concurrerende economie waarin economische groei wordt losgekoppeld van het gebruik van hulpbronnen. Meer concreet bevat het Europese Actieplan Circulaire Economie dat op 11 maart 2020 werd gepubliceerd 35 maatregelen om Europese productie- en consumptiemodellen duurzamer, circulair en klimaatneutraal te maken. Ook de Europese beleidsstrategieën voor de industrie, voeding, landbouw en de herstelpakketten naar aanleiding van de COVID-19 crisis leunen zwaar op de belofte van de circulaire economie. De Europese agenda zal nog meer dan in het verleden doorwegen in de strategieën van de lidstaten en de regio's, niet in het minst omdat de grootschalige investerings- en subsidieprogramma's voor de periode 2021-2027 circulaire economie een prominente plaats geven, als zelfstandig thema, of ingebed en gekoppeld aan andere thema's (digitalisering, klimaatneutraliteit, bio-economie, industrie, ...).

Een expliciet aandachtspunt van een nieuw Steunpunt is de positionering van Vlaams onderzoek en beleid in relatie tot Europese projecten en programma's zoals Horizon Europe, Digital Europe, Interreg en LIFE. We streven naar een wederzijdse versterkende relatie, waarbij we vanuit onze ambities en koploperspositie, streven naar een sterk (Europees) netwerk of concrete partnerschappen om het draagvlak, de kennis en de mogelijkheden op Vlaams niveau te vergroten.

Vandaag beseffen we meer dan ooit dat we zeer bewust moeten omspringen met onze materialen. We willen ervoor zorgen dat de materialen die we vandaag ter beschikking hebben, er ook nog morgen zullen zijn om in onze behoeften te voorzien. Daarom moeten we bewuster produceren en consumeren, minder materialen gebruiken en de kringlopen maximaal sluiten. Het

³ Zie Mededeling aan de Vlaamse Regering VR 2020 1007 MED.0240/01BIS van 10 juli 2020. Voor een actuele stand van zaken over Vlaanderen Circulair, zie www.vlaanderen-circulair.be

gaat over consumptiegoederen, bouwmaterialen, maar evengoed water, voeding en natuurlijke hulpbronnen. Door zorgzaam om te gaan met deze materialen, water en natuurlijke hulpbronnen beogen we tegelijk een gunstig effect op ons ruimte- en energieverbruik.

Om praktische oplossingen te genereren is er heel wat innovatie nodig voor de Vlaamse economie. De circulaire economie brengt nieuwe innovatiekansen met zich mee, onder meer in het productontwerp, de maakindustrie, de dienstverlening en de businessmodellen. Niet onbelangrijk is de sociale innovatie: we kiezen voor meer ketensamenwerking. Dat vraagt innovatieve, diverse partnerschappen, nieuwe productie- en consumptiesystemen (zoals in de deeleconomie, dematerialiseren, levensduurverlenging door herstel of hergebruik,...). We kiezen ook als overheid voor een circulair aankoopbeleid. De circulaire economie geeft eveneens impulsen aan een nieuw soort ondernemerschap en aan de jobs van de toekomst, zowel in de reguliere als in de sociale economie. Door die ketenbenadering biedt de circulaire economie dus veel kansen voor ondernemingen en de samenleving. Het leidt tot minder grondstoffenverbruik en afval, geeft toegang tot duurzame materialen en diensten. Het zorgt er voor dat we ook in de toekomst toegang hebben tot betaalbare grondstoffen, water en voeding. Vlaanderen toont zich innovatief en creatief in de circulaire economie. De kennis die we opbouwen, zullen we internationaal valoriseren.

Een omslag naar een circulaire economie vereist een samenwerking van alle actoren in de samenleving: overheden, ondernemers, middenveldorganisaties, onderzoekers en financiers. Het gaat zeker ook over de burger die nieuwe jobs uit zal oefenen, nieuwe vaardigheden zal leren in de circulaire economie en die bewuster kiest als consument. De oplossingen waarvoor we kiezen moeten voor iedereen haalbaar en betaalbaar blijven. De beleidsnota's Economie, Wetenschapsbeleid en Innovatie van minister Crevits en Omgeving van minister Demir voorzien daarom in een publiek-privaat partnerschap 'Vlaanderen Circulair' als centraal platform. Voor de coördinatie binnen de Vlaamse overheid wordt er gewerkt met een beleidsdomein-overschrijdende coördinatiegroep, onder leiding van de 2 ministers die de meest relevante thema's onder hun bevoegdheid hebben: minister Hilde Crevits en minister Zuhair Demir.

Vlaanderen Circulair speelt een belangrijke verbindende en aanjagende rol in de transitie naar een circulaire economie. Vlaanderen Circulair werd per 1 januari 2017 aangesteld om vorm te geven aan de circulaire economie als transitieprioriteit⁴. Met de Mededeling aan de Vlaamse Regering van 10 juli 2020 werd de aansturing en inhoudelijke werking van Vlaanderen Circulair herijkt.

In de structuur van Vlaanderen Circulair wordt er gewerkt met zes inhoudelijke thematische werkagenda's:

1. Circulair bouwen;
2. Chemie en kunststoffen;
3. Waterkringlopen;
4. Bio-economie;
5. Voedselketen;
6. Maakindustrie.

⁴ In de periode vóór 2017 kreeg de aanpak van de circulaire economie als transitieopgave ook de volle aandacht van de Vlaamse Regering. De Visie 2050 (maart 2016) verankerde circulaire economie als één van de zeven transitieprioriteiten. Beleid, onderzoek en maatschappelijke initiatieven werden tot 2017 aangestuurd door Plan C (het Vlaams Transitienetwerk Duurzaam Materialenbeheer), het Vlaams Materialenprogramma en het Steunpunt SuMMA (Sustainable Materials Management – de voorloper van het Steunpunt CE).

Voor deze zes werkgenda's wordt door Vlaanderen Circulair in 2021 een actieprogramma opgesteld. Om de circulaire economie op te schalen, te versnellen en drempels te overwinnen zijn er daarnaast zeven zogenaamde hefbomen geformuleerd waar verder op wordt ingezet:

1. Beleidsinstrumenten;
2. Circulair aankopen;
3. Communicatie;
4. Onderzoek;
5. Innoveren en ondernemen;
6. Financiering;
7. Jobs en vaardigheden.

In de opzet van Vlaanderen Circulair sturen de bevoegde Vlaamse minister voor het beleidsdomein Omgeving en de bevoegde Vlaamse minister voor het beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie samen Vlaanderen Circulair aan. De strategie van Vlaanderen Circulair wordt overzien door de Stuurgroep Vlaanderen Circulair, welke vergelijkbaar werkt als een Raad van Bestuur en jaarlijks aan de Vlaamse Regering rapporteert. Het gehele netwerk van betrokken partijen (publiek en privaat) omvat op dit moment zo'n 30 organisaties en 100 personen. Onderstaande afbeelding geeft de inhoudelijke en organisatorische indeling in een opslag weer.

Kennisvragen voor de toekomst rond circulaire economie hangen eerst en vooral samen met de structuur van Vlaanderen Circulair en met de onderbouwing en ondersteuning van de werkgenda's en de hefbomen. Dit vergt van een toekomstig Steunpunt ook nauwe betrokkenheid bij Vlaanderen Circulair om de vertaalslag tussen onderzoek en beleid te kunnen maken.

Een belangrijk aanvullend element is de ontwikkeling van een algemene visie 2050, met scenario's, toekomstbeelden en doelstellingen. Deze Roadmap Circulaire Economie 2050 is nog in ontwikkeling (verwacht eind 2021), maar de Vlaamse Regering spreekt over een volgende fase in de transitie naar een circulaire economie. In deze beschrijving zit een belangrijke kennisvraag besloten, namelijk 'hetgeen we leren en uitproberen moet worden verankerd in nieuw beleid, nieuwe businessmodellen en economische kansen'. Hiervoor is een grotere wendbaarheid/flexibiliteit van kennis nodig: een actueel beeld van de ontwikkeling van de

circulaire economie en een frequente terugkoppeling over de effectiviteit van beleidsinstrumenten. De Roadmap kan aldus fungeren als een kompas voor de werkagenda's gericht op de zes thema's (circulair bouwen, chemie/kunststoffen, de maakindustrie, de bio-economie, waterkringlopen en de voedselketen).

5.2 Omschrijving van de verschillende onderzoeksclusters

Inhoudelijk dient het Steunpunt CE onderzoek te verrichten rond 5 onderzoeksclusters die hierna verder aan bod komen. Daarnaast heeft het Steunpunt CE ook een brugfunctie te vervullen tussen de onderzoekswereld en het beleid.

Zoals eerder vermeld in deze oproep wensen we te werken met een rollend onderzoeksprogramma. Dit betekent dat de prioritaire onderzoeksthema's en ambities vast worden gesteld en daarmee richtinggevend zijn, maar dat hierbinnen flexibiliteit is om op basis van nieuwe en voortschrijdende inzichten het onderzoek bij te sturen. Een rollend onderzoeksprogramma legt de onderzoeksthema's op hoofdlijnen vast, maar biedt flexibiliteit en laat inhoudelijke bijsturing toe in het licht van beleidsontwikkelingen, wijzigende omstandigheden en na afstemming met de werkagenda's. Concreet liggen de grote inhoudelijke clusters waarrond onderzoek gedaan wordt vast, maar de detaillering van het onderzoek gebeurt jaarlijks bij het vastleggen van het jaarplan.

Het voorstel van de indiener dient vast te houden aan de 5 hieronder beschreven onderzoeksclusters.

5.2.1 Cluster 1: Doorontwikkeling van de CE-monitor

De voornaamste opdracht van het Steunpunt CE 2017-2021 is om tegen eind 2021 een monitor voor de voortgang van de circulaire economie op te leveren. Deze CE-monitor meet via een set van indicatoren hoe ver de circulaire economie in Vlaanderen staat en hoe snel er vooruitgang geboekt wordt.

Het Steunpunt CE 2017-2021 leverde eind 2018 een kader af voor de CE-monitor waarbinnen vervolgens indicatoren geselecteerd en ontwikkeld kunnen worden. Dit kader bestaat uit een toplaag met macro-indicatoren, met daaronder vier behoeftesystemen (huisvesting, voeding & water, consumptiegoederen en mobiliteit). Om voor de verschillende behoeftesystemen data in kaart te brengen en tot een gedragen indicatorenset te komen, ging het Steunpunt CE in gesprek met de relevante beleidsentiteiten, sectoren en andere stakeholders.

In juni 2020 publiceerde de OVAM in samenwerking met het Steunpunt CE een rapport met een eerste selectie van macro-indicatoren die kunnen figureren in de CE-monitor. Achtereenvolgens werden de indicatoren voor de verschillende behoeftesystemen opgeleverd door het Steunpunt CE: mobiliteit (juni 2020), consumptiegoederen (voorjaar 2021), voeding (zomer 2021) en huisvesting/gebouwen (zomer 2021). Verder zorgde het Steunpunt CE ook voor een update van de macro-materiaalindicatoren (DMI, RMI, DMC, RMC), een meting van het aantal circulaire jobs in Vlaanderen (ondertussen opgenomen in de lijst van Vlaamse Openbare Statistieken) en een brede inschatting van het hergebruik in Vlaanderen.

Op 22 november 2021 zal het Steunpunt CE de CE-monitor officieel voorstellen op een conferentie en wordt ook de online versie van de CE-monitor gelanceerd. Meer informatie over de ontwikkeling van de CE-monitor is hier beschikbaar: <https://ce-center.vlaanderen-circulair.be/nl/circulaire-economie-monitor-vlaanderen>.

De CE-monitor die eind 2021 gelanceerd wordt, is een versie 1.0 van de monitor die in de toekomst nog verder doorontwikkeld moet worden.

We zien al onder meer volgende **ontwikkelingsrichtingen**:

- De focus van de huidige CE-monitor ligt op het consumptieperspectief: hoe gaat Vlaanderen om met materialen om verschillende (consumenten)behoeften (bv. mobiliteit, voeding) in te vullen. Een aanvullende focus op het productieperspectief van de sectoren die de werkagenda's uitmaken is nodig om een volledig beeld van de circulaire economie in Vlaanderen te geven: hoe meten we de circulariteit van het producerend weefsel in Vlaanderen? Voorbeelden hier zijn indicatoren over de inzet van recyclelaar, de inzet van rest- of afvalstromen, hergebruik van producten, delen van materiaal/uitrusting tussen bedrijven,....
- De CE-monitor bevat nog aanzienlijke datagaps ten aanzien van de hogere R-strategieën. Welke indicatoren kunnen bijkomend ontwikkeld worden om strategieën zoals bv. repair, remanufacture en rethink te meten?
- De huidige indicatoren voor circulaire bedrijven, jobs, toegevoegde waarde en omzet zijn best beschikbare cijfers (of proxies) die verder verfijnd dienen te worden. Hier kunnen eventueel nieuwe datamethoden (bv. web crawler) ingezet worden. Aansluitend hierbij is de vraag hoe circulariteit bij individuele bedrijven kan gemeten worden. Er zijn vele tools beschikbaar om dit te meten, maar welke tool kan als standaard naar voren geschoven worden?
- Bijkomende indicatoren zijn nodig op product(groep)niveau om de microlaag van de CE-monitor verder uit te bouwen.
- Zitten er voldoende 'early warning signs' in de CE-monitor waarmee we snel zicht krijgen op de voortgang van het transitieproces naar een circulaire economie? Moeten we naast effectindicatoren de monitor ook uitbreiden met procesindicatoren (die de inspanningen meten die geleverd worden in het transitieproces)?
- Er is nood aan uitbreiding van de economische indicatoren in de CE-monitor bv. rond het op de markt brengen van producten (om behoeften in te vullen), afhankelijkheid van grondstoffen, inzet van primaire versus secundaire grondstoffen.
- Zijn er interessante innovatie-indicatoren die toegevoegd kunnen worden (bv. innovatieprojecten over CE, wetenschappelijke publicaties over CE,...).
- De scope van de CE-monitor dient verruimd te worden, zowel wat betreft thema's (bv. bio-economie en water) als andere relevante behoeftesystemen.
- Geografisch ligt de focus van de CE-monitor op Vlaanderen. Ook decentrale beleidsniveaus (bv. steden) willen inzicht krijgen in hoe ze scoren op circulariteit. Welke doorvertaling van de Vlaamse CE-monitor is mogelijk op een lokaal niveau? Tegelijk kan de bottom-up monitoring die in steden of regio's gebeurt ook helpen om datagaps op Vlaams niveau aan te pakken.
- De effecten van CE ruimer in kaart brengen (bv. op emissies, vervuiling, biodiversiteit, klimaatverandering, ruimte- en bodemgebruik, geopolitieke aspecten bevoorradingsrisico's, ruimtelijke economie, logistiek, ...). Dit vraagt ook een verdere samenwerking met andere beleids-of onderzoeksdomeinen.
- Verder onderzoek naar stock & flow modellen in de Vlaamse economie zodat beter in kaart gebracht wordt hoe materialen doorheen de Vlaamse economie bewegen en (tijdelijk) in voorraden terecht komen.
- Onderzoek naar nieuwe datamethoden, (combinaties) van databronnen en andere data-gerelateerde uitdagingen, zoals toegankelijkheid en gebruiksrechten van data (bv. data van bedrijven die niet rechtstreeks toegankelijk zijn).
- Aandachtspunt bij de doorontwikkeling van de monitor is de inzet om tot meer internationale vergelijkbaarheid te komen, door methodologieën en definities naast elkaar te leggen.
- ..

5.2.2 Cluster 2: Scenario-ontwikkeling rond circulaire economie en trendopvolging

Naast het meten van circulariteit via de CE-monitor ligt er ook een taak binnen het Steunpunt CE om na te denken over concrete targets en doelstellingen voor de CE, alsook de gevolgen van deze targets voor de economie en de maatschappij. Een voorbeeld hier is de doelstelling van 30% reductie in de materialenvoetafdruk van de Vlaamse consumptie tegen 2030 zoals opgenomen in het Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030.

De indicatoren ontwikkeld in het kader van de CE-monitor (zie cluster 1) kunnen dienen om predictieve scenario-oefeningen te ontwikkelen. Dergelijke scenario's extrapoleren trends naar de toekomst en maken daarbij gebruik van beschikbare cijfergegevens. Daarnaast kunnen ook onzekere of langetermijnontwikkelingen in de scenario's ingebracht worden.

Een ander aspect van scenario-ontwikkeling is trendopvolging rond circulaire economie, met vertaling van inzichten uit andere landen die relevant zijn voor de Vlaamse context.

De indiener moet in staat zijn om minstens op de volgende **onderzoeksvragen** een antwoord te bieden:

- Wat betekent de reductie van 30% in de materialenvoetafdruk van de Vlaamse consumptie concreet voor verschillende behoeftesystemen en sectoren?
- Wat betekent de 100% circulariteit tegen 2050 binnen de verschillende werkagenda's?
- Hoe kunnen we deze reductie verdelen tussen verschillende systemen en actoren (bv. verschil tussen grote hoeveelheden bouwmaterialen versus kritieke grondstoffen)? Levert ieder systeem of sector dezelfde inspanning of sommige meer (of minder)?
- Welke andere circulaire doelstellingen zijn nodig in Vlaanderen, rekening houdend met de Europese en internationale ontwikkelingen hierrond? En hoe kunnen we deze doelstellingen behalen, meten en opvolgen?
- Hoe gaan we om met de methodologische uitdagingen rond het meten van de materialenvoetafdruk?
- Welk potentieel is er voor andere materiaalindicatoren zoals CMU rate (circular material use rate)?
- Welke internationale/buitenlandse inzichten rond circulaire economie kunnen inspiratie bieden voor het Vlaams beleid (omgevingsanalyse)?
- Welke scenario's kunnen opgesteld en doorgerekend worden voor het implementeren van de ambities van de Roadmap CE voor Vlaanderen?
- Hoe positioneert het Vlaamse beleid zich in een internationale context (en andersom)?
- Hoe afhankelijk is Vlaanderen van (primaire) grondstoffen uit het buitenland? Voor welke (primaire) grondstoffen is er veel concurrentie? Welke secundaire grondstoffen zijn essentieel voor de Vlaamse economie en kunnen hier een oplossing bieden?
- En dit soort vragen en trends voor concrete stromen, materialen zoals bv. batterijen, water, ...
- ...

5.2.3 Cluster 3: Socio-economische effecten van beleid voor de circulaire economie

Er is nood aan kennis over de markteffecten van de inzet van bepaalde (beleids)instrumenten ter bevordering van de circulaire economie (bv. heffing, subsidie, versnelde kennisdeling, labels,

circulair aankopen,...). De effectiviteit van (beleids)instrumenten is moeilijk te voorspellen en vergt een grondige kennis van de betrokken economische markten.

Daarnaast is in het Steunpunt CE 2017-2021 reeds veel aandacht besteed aan het werkgelegenheidspotentieel van een circulaire economie. Hierbij lag de focus vooral op het inschatten van de kwantitatieve effecten (aantal jobs, jobcreatie en -destructie), met beperktere aandacht voor kwalitatieve aspecten (bv. scholing, jobtaken). Naast het verbeteren van de inschatting van het aantal jobs (hoort bij cluster 1: doorontwikkeling van de CE-monitor) is meer aandacht nodig voor kwalitatieve arbeidsmarktaspecten, de vaardigheden die nodig zijn om de omslag naar een circulaire economie te maken.

De indiener moet in staat zijn om minstens op de volgende **onderzoeksvragen** een antwoord te bieden:

- Wat zou de optimale instrumentenmix (wetgeving, economische instrumenten, fiscaliteit, subsidies...) kunnen zijn voor het tot stand brengen van een circulaire economie, eventueel toegepast op een aantal materiaalketens of sectoren, gelieerd aan de werkagenda's (bouw, bio-economie, metalen, kunststoffen, chemie...)?
- Wat is de impact van specifieke circulaire beleidsmaatregelen op de Vlaamse economie of op bepaalde sectoren of markten (ex-ante of ex-post)? Hoe zal de markt reageren op bepaalde beleidsmaatregelen, gegeven de specifieke context (bedrijvenlandschap, sterktes en zwaktes van de eigen economie) in Vlaanderen?
- Wat zijn de economische effecten verbonden aan de invoering van een circulaire economie in termen van kosten/baten/werkgelegenheid/aard van toekomstige jobs?
- Hoe zorgen we ervoor dat voldoende goed opgeleide mensen met de juiste skills voor de transitie richting een circulaire economie beschikbaar zijn op de arbeidsmarkt? Welke opleidingen moeten aangeboden worden, welke competenties zijn nodig? Hoe kunnen we potentiële werknemers warm maken voor een job in de circulaire economie?
- Hoe kunnen economische groei en circulaire duurzaamheid samengaan? Er wordt nu min of meer uitgegaan van win-win-scenario's, maar het is bekend dat er winnaars en verliezers zullen zijn, naarmate de aanpak concreter wordt (bv. 30% minder materialengebruik).
- Onderzoek naar innovatieve duurzame bedrijfsmodellen die bedrijven in staat stellen om hun bedrijfsvoering meer circulair te maken, maar ook een positieve business case opleveren.
- Hoe zit het met de sociaal-maatschappelijk effecten van de transitie naar een circulaire economie, en hoe realiseren we een zogenaamde 'just transition'?
- Circulaire gedragsinterventies kunnen verdelingseffecten met zich meebrengen. Wie zijn de winnaars en verliezers van circulair-beleid (onderzoek naar verdelingseffecten)?
- ..

5.2.4 Cluster 4: Juridische knelpunten

Momenteel staan nog een aantal knelpunten een vlotte transitie naar een circulaire economie in de weg. Naast technologische, sociaal-culturele en markteconomische knelpunten, worden we geconfronteerd met een groot aantal juridische knelpunten in de vigerende wet- en regelgeving.

In 2019 werd door de Universiteit Hasselt in opdracht van Vlaanderen Circulair en de OVAM een studie uitgevoerd naar de juridische knelpunten in het kader van concrete circulaire economie projecten uit de Open Call Circulaire Economie. Volgende juridische knelpunten kwamen hier aan bod: het afvalstoffenrecht en de kwalificatie als afvalstof, duurzame/circulaire overheidsopdrachten, de aan- en afwezigheid van productnormen, deelplatformen en de

product-als-dienstverlening en experimentenwetgeving en regelluwe zones ter bevordering van de (transitie naar een) circulaire economie.

Naast de invalshoek van de concrete juridische knelpunten in specifieke circulaire economie projecten (bottom-up), loopt ook het beleid (top-down) tegen juridische belemmeringen aan. Deze belemmeringen situeren zich vooral op het vlak van fiscaliteit, bevoegdheidsverdeling en productwetgeving.

De indiener moet in staat zijn om minstens op de volgende **onderzoeksvragen** een antwoord te bieden:

- Hoe kan fiscaliteit ingezet worden om circulaire producten te bevoordelen of lineaire producten te benadelen? Wat met de BTW-wetgeving die voornamelijk Europees geregeld is?
- Hoe kan de fiscale druk verschoven worden van arbeid naar het gebruik van grondstoffen (fiscale hervorming, groene fiscaliteit)?
- De circulaire economie gaat ook over het bevorderen van ecodesign, het opleggen van productennormen, het verplichten of stimuleren van een minimaal aandeel gebruik van recyclelaar...Welke instrumenten kan Vlaanderen aanwenden vanuit de regionale milieubevoegdheid? Hoe zit het met de verdeling van de bevoegdheden tussen het federale en Vlaamse niveau?
- Hoe kan Vlaanderen meer grip krijgen op de ontwerpfase van producten (design for repair, design for recycling,...) en de inzet van secundaire grondstoffen in het productieproces? Welke juridische instrumenten kunnen de levensduur van producten verlengen (bv. garantieregeling) en het intensiever gebruik van goederen stimuleren (bv. fiscale afschrijving)?
- Hoe kan uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) nog beter ingezet worden als instrument ter bevordering van de circulaire economie?
- Hoe kan recycled content bewezen en gecertificeerd worden?
- Hoe omgaan met het spanningsveld tussen circulaire strategieën en voedselveiligheid, tussen circulariteit en de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen / gezondheid...
- ...

5.2.5 Cluster 5: Discourse, gedrag en sturingsstrategieën in de circulaire economie

De transitie naar een circulaire economie vergt gedragsaanpassingen van burgers, bedrijven en organisaties. Om het circulaire economie beleid vorm te geven is inzicht nodig in het gedrag van burgers, bedrijven en organisaties, en in de beweegredenen (beeldvorming of discourse) achter hun concrete gedragingen. Dit kan concrete aanleiding geven om sturingsstrategieën aan te passen. Deze onderzoekscluster gaat dieper in op de sociaal-psychologische en beleidswetenschappelijke kant van de circulaire economie.

Startpunt is de gewenste maar complexe systeemverandering. Hoe passen bedrijven en burgers hun gedrag aan als gevolg van veranderende omstandigheden en beleidsdoelstellingen en maatregelen? En in hoeverre moeten we de theorie en praktijk van beleidsvoering en sturingsmodellen aanpassen op basis van inzichten over gedrag, draagvlakcreatie en de dynamiek in de samenleving?

Het Steunpunt CE 2017-2021 onderzocht reeds een aantal aspecten van circulair gedrag van consumenten. Zo werd er een bevraging gedaan naar de bereidheid tot autodelen (en de barrières hiervoor) alsook naar de houding van consumenten ten opzichte van circulaire

businessmodellen. Meer inzicht is nodig in gedrag(swijziging) en strategische keuzemogelijkheden van consumenten, organisaties en bedrijven ten aanzien van circulariteit.

De indiener moet in staat zijn om minstens op de volgende **onderzoeksvragen** een antwoord te bieden:

- Hoe ver staan burgers in het stellen van circulair gedrag (bv. hergebruik, minder consumeren, gebruik i.p.v. bezit,..) en organisaties en bedrijven in het inzetten op circulaire strategieën (bv. herstel, product-dienstcombinaties, inzetten van secundaire grondstoffen,...)? Welke overtuigingen en visies spelen een rol? Dit gaat over het inschatten van de vraagzijde van de circulaire economie en de bereidheid van burgers, organisaties en bedrijven om aan de circulaire economie deel te nemen.
- Hoe kunnen we het gedrag van consumenten en de strategie van bedrijven of organisaties beïnvloeden naar meer circulair gedrag? Welke instrumenten kunnen we hiervoor inzetten (bv. financiële instrumenten, wetgeving, sensibilisering, participatie,...)?
- Kan het momentum van 'post-Covid recovery' gebruikt worden voor een relance met circulaire economie als ontwerpeis (cf. relanceplan Vlaamse Veerkracht)? In de coronatijd zijn we noodgedwongen gewend geraakt aan ander consumentengedrag en een sterk sturende overheid. Wat kunnen we daarvan leren en vasthouden voor de transitie richting de circulaire economie?
- Hoe omgaan met het rebound effect van circulaire strategieën en gedragingen? Hoe groot is dit rebound effect en welke maatregelen kunnen het minimaliseren?
- Wat hebben traditionele industrieën en bestaande bedrijven of organisaties nodig om mee te stappen in de transitie naar circulaire economie? Wat zijn belangrijke drijfveren? Hoe gaan we tegenkating tegen?
- Op dit moment is het onderwerp circulaire economie niet gepolitiseerd. In de volgende (instrumentatie)fase van de transitie zal het gaan om scherpere keuzes en daarbij is het (politiek en maatschappelijk) draagvlak onontbeerlijk. Hoe kunnen we dit draagvlak vergroten?
- Hoe kan de overheid gedragskennis gebruiken om traditionele beleidsinstrumenten zoals belastingen en regelgeving effectiever in te zetten? Hoe kan de overheid sociale normen proberen aan te passen of consumenten in de goede richting 'duwen' (via nudging). Of kan kennis over gedrag, perceptie (over nut en noodzaak) en draagvlak (m.b.t. politiek en beleid) zelfs aanleiding geven om concrete andere configuraties van maatschappelijke sturing uit te proberen, met een alternatieve verdeling van verantwoordelijkheden, nieuwe samenwerkingsvormen en (netwerk)organisaties?
- Hoe kan het effect van een beleidsinterventie voorspeld worden op basis van kennis over gedragsvorming en het bewerkstelligen van gedragsveranderingen?
- ...

5.2.6 Brugfunctie

In Vlaanderen en in het buitenland wordt er heel veel onderzoek gedaan naar de circulaire economie. Er is behoefte aan een brugfunctie waarbij het onderzoek dat elders gebeurt (ook in het buitenland) wordt verzameld en handzaam wordt vertaald naar de actuele beleidscontext. Concreet is er nood aan een overzicht van het lopend onderzoek naar de circulaire economie dat relevantie heeft voor de actuele werkagenda's van Vlaanderen Circulair. Dit wordt in het kader van Vlaanderen Circulair opgenomen in de hefboom 'onderzoek'.

5.2.7 Hefboomwerking voor bijkomende projecten

Er is nood aan het genereren van bijkomende middelen voor beleidsrelevant onderzoek rond circulaire economie. Vandaar dat het Steunpunt ook tijd zou moeten voorzien voor het binnenhalen van middelen uit subsidieprogramma's, zoals Horizon Europe.

6. Formulier voor het opstellen van de kandidaatstelling tot erkenning als Steunpunt voor Beleidsrelevant Onderzoek – Circulaire Economie

Het dossier moet worden opgesteld in overeenstemming met onderstaande formulier.

Deel 1: Aanvraagformulier tot erkenning en financiering als Steunpunt voor Beleidsrelevant Onderzoek – Circulaire Economie

De ondervermelde instelling(en),

Referentienummer van de instelling	Naam van de inschrijvende instelling	Adres van de inschrijvende instelling
1.		
2.		
(...)		

en in het bijzonder hieronder vermelde entiteit(en) binnen deze instelling(en)

Instelling 1			
Referentienummer van de entiteit	Naam en adres van de entiteit	Naam en functie van het personeelslid dat optreedt als verantwoordelijke van de entiteit	Handtekening van de verantwoordelijke
1.1			
1.2			
(...)			

Instelling (...)			
Referentienummer van de entiteit	Naam en adres van de entiteit	Naam en functie van het personeelslid dat optreedt als verantwoordelijke van de entiteit	Handtekening van de verantwoordelijke
(...).1			
(...).2			
(...)			

dient bij deze een aanvraag in tot erkenning als Steunpunt voor Beleidsrelevant Onderzoek voor het thema

Thema	Circulaire Economie
--------------	----------------------------

In het kader van deze kandidaatstelling afgekort met het acroniem:

Acroniem:	
------------------	--

Hiervoor wordt structureel samengewerkt met de volgende partners:

Referentienummer van de partnerinstelling	Naam van de inschrijvende partnerinstelling	Adres van de inschrijvende partnerinstelling
P1		
P2		
P(...)		

en in het bijzonder hieronder vermelde entiteit(en) binnen deze instelling(en)

Partnerinstelling 1			
Referentienummer van de entiteit	Naam en adres van de entiteit	Naam en functie van het personeelslid dat optreedt als verantwoordelijke van de entiteit	Handtekening van de verantwoordelijke
P1.1			
P1.2			
P(...)			

Partnerinstelling (...)			
Referentienummer van de entiteit	Naam en adres van de entiteit	Naam en functie van het personeelslid dat optreedt als verantwoordelijke van de entiteit	Handtekening van de verantwoordelijke
P(...).1			
P(...).2			
P(...)			

Als initiator (de coördinerende instelling binnen het Steunpunt) wordt de volgende instelling voor hoger onderwijs aangeduid:

Referentienummer, naam, adres, KBO-nummer en rekeningnummer van de instelling	
---	--

Als promotor-coördinator wordt aangeduid:

Naam van de promotor-coördinator	
Referentienummer en naam en adres van de instelling	
Functie binnen de instelling	
Coördinaten	

Opgemaakt te, op2021

Referentienummer en naam van de (partner)instelling	Naam van de rector, de algemeen directeur of leidinggevende	Handtekening
1		
2		
(...)		
P1		
P2		
P(...)		

Deel 2: Samenstelling van het kandidaat-Steunpunt en de samenwerking binnen het consortium

Samenwerkingsovereenkomst als bijlage toe te voegen

Acroniem van het voorstel:

(Dit deel vormt een apart digitaal bestand)

Deel 3: Meerjarenplan en begroting

Acroniem van het voorstel:

(Dit deel vormt een apart digitaal bestand)

Deel 4: Overzicht van ervaring, expertise en wetenschappelijke inbreng

Acroniem van het voorstel:

(Dit deel vormt een apart digitaal bestand)

Deel 5: Organisatieplan

Acroniem van het voorstel:

(Dit deel vormt een apart digitaal bestand)

Deel 6: Overzicht van de logistieke en materiële inbreng

Acroniem van het voorstel:

(Dit deel vormt een apart digitaal bestand)